

Emnenr. 64.

Fylke: *Tramur.*

Tilleggsspørsmål nr. -

Herad: *Stilleråj.*Emne: *Død og begravelse.*

Bygdelag: -

Oppskr. av: *Carl Westheim.*Gard: *Stavlethen*(adresse): *Tramurdalen.*

G.nr. 1 Br.nr. 9.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

*Eigen, og mine kusine
79 år gl.*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke)

"Dødsvarsler": SVAR

1. "Varsler" får stje i gåseøyne; for
mangt kenne jo velts uere vartlen
sete om det i realiteten ikke er noe.
Djernes kenne, bydes den seie.
Personen venter seg i iende.
En fremme kenne - sete på byre
dager, - sees uten kode!
2. Jo, var ikke ferdig.
3. Ikke fortalt.
4. Ja, det fars. Ikke følger for den sete.
5. Har hørt hist derom og sete derom
såkalte "hollmann" - . Det helst på
notopp eller uylig dade, Djernes kenne
faktisk ikke fars uetk; det kagde
i hodehåret; det var levende dje
mønde om hodelius, og gultvite.
Det er sagt at slik "mann" opri
var sete i iendelig mengde på levende
person, men kjemostep sannes om
hvornid vedkommende dade umid-
delbart deretter.
- Dette sp. er besvart om mine kusine
Arns setesje med flere kusine og fakla.

6. Kjend.
7. Ikke farsall.
8. — " —
9. — " —
10. Ja, da som farsall kunne farsall.
11. Han ikke var tilstede ved slike formalia. —
12. Ikke "skulle" hidsunde. eller noe men usterisuell. Men noen ville jo gjerne snakke med en privat og gjusfriktig person, slik kan det reg. være, heldigvis.
13. Det ligger i sakens natur at ei farsall skal —.

Tiden mellom dødsfallet og begravelse.

14. "Å felle i fæ". "Han slakka". "Gittet bær". —
15. En hært om hært om spise farsall den dødes minne.
16. Kan vel være hært om, men vides ikke noe faktisk hært om.
17. Kjend er ikke kjend hært om.
18. Ikke kjend i detalj, men hært om ble gjerne hært om opp.
19. Det ble helst på den måten —.
20. Ikke kjend.
21. — " —
22. Det ble hært om hvit dukt for minnelse.
23. Littet ble vasket i middeleant hært om eller døden, og gjerne samme dag hært om ut —.
24. Gjæne på et bær.
25. Ikke hært om hært om —.
26. "Litsdra" må skrive sig for noe

Barnesblad

samme engang har uokt gjenge bruk.
Det er i Norden blitt omtrent samme
underlag både i det gamle gress (gjern
"Karnesholli" = Karnegress, som var
meget brukt i "faer" i seny) eller
håndspun, slik som vi ser den dag
i dag - .

27. Det er variabelt med den ting - .
28. Det er ikke noe tilfelle hvor denne
bruktare ble brukt straks.
29. Går ut her.
30. Se 23.
31. Helt oppen eldre kvinner - .
32. Ikke prestis - .
33. Det ble det - .
34. Ikke alltid - .
35. Ikke prestis.
36. Se 23.
37. Ikke her nå - .

LITTEL

38. Stille litt - alle på litt.
39. Det het - og hetes: "Likkelen".
40. "Likkelen" er ardet. Stant ut i
kroppen. Suipt under og over litt og
lagt opp med fittene og nedover hode
og bryst.
41. Ikke noe "skulle" - .
42. Ble blid i underkroppen.
43. Det er ikke noe tradisjon om brud-
garnstjasken eller brudekinn
men for eldre mennesker var det
gjern i likstjasken gjort ferdig - .
44. Nei - .
45. Ikke kist an - .
46. Gjern strimpen men ikke sko.

47. Det var ikke skitne -
48. Ikke praktis eller hadisjan.
49. Ikke -
50. Slik var det, haer eller sine anster.
51. Gjennem utvaca siste århundre skifte
52. Ja, som oftest. Ikke en papir.
53. Vel nok en selgeren i kausjen.
54. Ikke hadisjan.
55. — " —
56. Ikke -
57. Se 17.
58. Sjeldne ferdig kiste, men oftere ferdige materialer -
59. Det ble det nok i de tidene da nesten alt ble festet med treknagler, - men ikke i "vår" tid. -
60. Ja.
61. Kunne som helst nevne en mann, sjeldent fagmann.
62. Tarf var den, helst rinvist med den gamle "skutkjøper", sjeldne med aljemaling. -
63. ~~Ikke praktis~~ Tid om annen etter 1900 -
64. Se 26. Ikke praktis.
65. Se 26.
66. Ja i 1870 årene og på den ble fylt med kjollote papirskrimler.
67. Kister kjøpes helst nå, med knut, eller en eller to samer eller lottet.
68. Ingen regel for når en slike ting, men mulig ble en salmebok gitt en og annen med på ferdig redouca Styx - som ikke Charon fant den nyttelig -
69. Det har vi ikke hørt brukt. -

70. Da en av mine søsters huse i 1882 ble pyntet med en krus av Kretzing rundt klokken, var dette av den mer sjeldne karakter som var satt til ved.
71. Ikke.
72. Ikke.
73. Ja, for lang tid tilbake fant de geistlige på, at det skulle kastes 3 småsøppler på jord - altså, nedigrauen til hinder for en og annet, og det fremhjelp for ulla mer. Satt er, at det er for å holde den dulle på plass. Men man er av folk har satt linde til på landjorda uten å bli "gardfestet". Og masser har satt linde til på kavel uten å bli "kavfestet"; Men ingen utpeffe er skjedd som følge herav. — Overtrau kaldes dag ennå ved like av de lærde.
74. Ja, det hadde sig ofte således.
75. Ikke noe særlig bevertning.
76. Kan ikke lokaliseres.
77. Det skjeddes einer på gubel. Se eller 22.
78. Ingen regel - lite pynt!
79. Ikke aktuell hos oss.
80. —————
81. Sjeldent vinstusk.
82. Helst slitt.
83. Lokalt ble laget på.
84. Bare en + kavel, herredstak.
85. Intet særskilt navn utes.
86. Ja, det kan - minst her, men litt ble helst vist da det skulle bringes til Kirkegården - var eller fjern.

87. Nei.
88. Gjør ut.
Sorg.
89. F uocu uou.
90. Måligens, men ikke medisjoner.
91. Ikke iaghet stikk.
92. Det gikk helst sin vanne gang.
93. Bære almindelige søndagskler, helst sorte.
94. Ikke kjendt, visst nu og da.
95. Slikt kjennes ikke.
96. Ikke hørt ut uocu künne - eller kuu.
97. Langlifra.
Synges et Licket.
98. Skulle ikke - sag ikke søndag.
99. "Begravelse".
100. Begge deler eller høne.
101. Ikke da.
102. Ikke slikt åkle.
103. Ikke kjent lys.
104. Gjør ut.
105. — " —
106. — " —
107. — " —
108. — " —
109. Det var ikke stikk.
110. Ikke medisjon.
111. — " —
112. Nei - det fant ingen.
113. Nei.
114. Noe så almindelig - om høne gis.
115. Mistant lang tilhøve - om så hønet.
116. F Killesjög soker, med sine lange fjaeder af åpne høstgittere fikk fallet
Da det sam det künne høne.

Fjer-Deblad.

Flere mile til Plakkeren og likeså til læreren - eller den nærmeste af disse - Ofte sang de samlede, med en menialig eller Ruimelig farsanger. Det oldgamle Kultursentrum Hiellesig saten - herred, har helt et sjugende folkeford.

- I Hans Halmund's bok: "Thomas von Westen: siters sidste arene and are presen i Hillering i Hillering 1705-1724, hr. Rasmus Sanderum Schielderup. Det sies: "Hans var en af de beste Nordlandenes Prester, dærlig, skikkelig og vel bød. Hans Menighed og Finner var vel oplyste, da de andres var som Kragu."

117. Det ble vel druktet nu og da. Gravferden kaldes jo "gravial".
118. Vel ikke bare al, men um alt giste far sig i reglementerh arden, kom ikke sies noe am.
119. Studades slaktninger og sener.
120. "Skalle" vel ikke vare fri, og var det ikke.
121. Sam foregænde.
122. Han vel var bringt med faterden fird.
123. Ikke spurt.
124. Intet slikt kjendt.
125. Ja, helst så.
126. Om så ble påkredt.
127. Ikke kjendt som skitk.
128. De fleste var med til graven um vordt var rimelig.
129. Se foregænde - 128.
130. Ikke skitk.

131. Delvis en del slik.
132. IKKE akkurat.
133. Her en lite og ikke tale om "veit"
 Fordon ble mer bit nesten uten
 unntagelse.
134. Ja, det er vanlig, når så høres. Se 133.
135. IKKE akkurat.
136. — " —
137. — " —
138. De som flagger, går så hele dagen.
139. Se 133.
140. — " —
141. IKKE vanlig.
142. IKKE akkurat.
143. Ingen.
144. IKKE faktisk om.
145. Det er ikke kjært.
146. IKKE akkurat.
147. — " —
148. — " —
149. — " —
150. — " —
151. — " —
152. — " —
153. — " —
154. — " —
155. — " —
- Pa kirkegården.
156. IKKE akkurat.
157. Ikke.
158. Færre ikke.
159. Namn som ledig var.
160. IKKE akkurat.
161. Om prest var der, var han med i fylgde.
162. Aldri.

- 163. Ikke.
- 164. Ikke under boringen.
- 165. Ikke.
- 166. Sjelden.
- 167. Graven. Ble berøget eller høve.
- 168. Ikke aktuelt.
- 169. Ble gjort an følger an sammene men ikke overenskomst med en mann i nærheten ved vinterstid.
- 170. Ble kastet igjen holdt mens tilfølgel så sig an blant gravene.
- 171. Det gjordes ikke.
- 172. Det er holdt nitkørlig hedensk påfølgel, ut for å holde fast grepet på Nirkhus autoritet. Se eller 73.
- 173. Det var det merke med den avdødes initialer.
- 174. Det ble satt gravskrift an Bre, Kars, eller søyle - og så an fjel - eller plantede blomster i jorda (innefor heget an gravene, an slik var anbragt) samt satte krutten med levende blomster. Ikke sjelden ble det laget kors- lige blomster og kroner.
- 175. Ikke slik: Hiltisj med sin spredte bebyggelse, - ingen tradisjon med sine "dager" -
- 176. Særlige tilfelle.
- 176. Ble ikke aktuelt.
- 177. Ikke aktuelt
- 178. — " —
- 179. — " —
- 180. Ingen serges påfølgel.
- 181. Aldri hørt an slik adferd!

20181

Gravdø

- 187. Det riet nu begravelse; men: eldne tid het det Gravdø.
- 183. Ikke fast "begravelse"; Ellers var det ikke var fast stikk at den ene eller andre person eller Pjæn skulle be.
- 184. Nei.
- 185. Inntil kenam.
- 186. — " —
- 187. Ikke atstøttet.
- 188. — " —
- 189. Ikke stikk, men er ble gjort om påtreus!
- 190. Ingen budstjenen om flere dager gravdø. Men nu og da kunne noen av gjestene bli hit andre dager.
- 191. Det var to måltider, ett for de for de kinkegarden og ett når de kom tilbake. Måtte være stanset til neste dag måtte de selvsagt ha mat derforuten.
- 192. Ingen budstjenen dersom.
- 193. Inntil slitt spurt her.
- 194. Selvis har det vært slitt. —
- 195. Det skulle de ikke.
- 196. Ingen sendinger, men noen hadde blausken med seg. Dette her arket ut til prestisje og detskap. —
- 197. Ingen regel, ikke servegen særegne de og.
- 198. Derfor & høytidelig oppfattet.
- 199. Ikke atstøttet.
- 200. Endda mindre atstøttet.
- 201. Kan ikke —

Pjelleblad.

202. Noe bestemt alkoholforbrukt
er ikke kjendt - .
203. Ikke lagt merke til.
204. Se 196.
205. Ingen husker noe herom.
206. De som ville gi kreus, laget den
hjemme:
207. De kjøp, pakkblomster og papir.
207. "Ja, det er for bra lange siden
katt til med å gjøre det på denne
måten, med å merke: ved kreuser
fra slekt og venner. Det begynte
i slutten av forrige århundre.
208. Ikke "lagt på kirken i graven"
men får den sentes ned - .
209. De blir lagt på graven og legger
der til det ikke er mer igjen av den.
210. Se 196. Alkohol vites ikke nytt.
211. Ikke på hotell eller andre spise-
steder - i Hillerøy herred.
212. I Hillerøy fant slitte overbisse-
menter ikke før enn utover 1900
ållert.

Trondalen 30/3-57.

Einar R. Thoresen.